

GALŪNĖS IR ŠAKNIES VOKALIZMO ASIMILIACIJA TRIONDELAGO TARMĖSE: PRIEŽASTYS, RAIDA IR PROGNOZĖS

Goda Mažrimaitė

Bakaluro darbas, 2011 m.

Vadovas Ugnius Mikučionis

SANTRAUKA

Šis bakalauro darbas – tai šaknies ir galūnės vokalizmo asimiliacijos Triondelago tarmėse analizė. Tai reiškiny, ypač būdingas Triondelago regionui – šioje vietovėje net galime kalbėti apie asimiliacijos tipus ir skirstyti regioną, remiantis šiais tipais. Tokio pobūdžio asimiliacija veikė tik dviskiemenius žodžius, kurių abu skiemenys senojoje islandų kalboje buvo trumpi, bet kirčiuoti.

Darbą sudaro trys pagrindinės dalys, glaudžiai susijusios su trimis darbe naudojamais metodais: diachroninė ir sinchroninė analizės bei internetinė apklausa, padedanti nuspėti ateities tendencijas.

Visų pirma analizuojamos reiškinio priežastys: kaip vystėsi asimiliuotos formos ir kas lėmė jų dabartinę išvaizdą. Šiai diachroninio tipo analizei pasitelkiami tokie reiškiniai kaip kirčio pusiausvyra, apokopė bei kiekybiniai skiemens pokyčiai. Taip pat analizuojami įvairūs asimiliacijos tipai, išsivystę skirtingose Triondelago vietovėse ir skirtingose kalbos dalyse.

Pasitelkiant dvi konkrečias Triondelago tarmes (Strindos ir Trondheimo) analizuojami veiksniai, kurie daro įtaką šiandieninėms asimiliuotoms formoms Triondelage. Didžiausią reikšmę formų kitimui turi kalbos paprastinimas, kitų kalbinių atmainų įtaka ir kai kurių tarmių poreikis išryškinti savo išskirtinumą.

Internetinės apklausos rezultatai leidžia pažvelgti į asimiliuotų formų vartojimą tarp jaunimo ir vyresnių žmonių šiandien. Vyrauja tendencijos trumpinti asimiliuotas formas, pakeisti jas standartinėje kalboje vyraujančiomis formomis, arba abi šios tendencijos vienu metu. Apklausos rezultatai taip pat patvirtina mano hipotezę, kad tikrosios asimiliuotos formos (išlaikiusios ir galūnės, ir šaknies asimiliuotus balsius) norvegų kalboje pamažu nyksta. Vis rečiau vartojamos formos, kuriose šaknies balsis visiškai supanašėjęs su galūnės balsiu. Tačiau formos, kuriose šaknies balsis tik dalinai supanašėjęs su galūnės balsiu, sutinkamos dar gana dažnai, o ir iš sutrumpėjusių tokio tipo formų šaknies balsio vis dar galima matyti, kad anksčiau ten būta asimiliacijos.